

دیدن هر فردی که مجبور به انجام جراحی باشد، برای اطرافیان او بسیار سخت است. حال اگر این فرد یک کودک باشد، این نگرانی دو برابر می شود. بروشور حاضر با هدف آشنایی والدین با اقدامات رفتاری که به کاهش استرس و درد کودکان در جریان عمل جراحی و بعد از آن کمک می کند، تهیه و در اختیار شما قرار گرفته شده است.

من و فرزندم چگونه با عمل جراحی کنار بیاییم؟

در حال حاضر با نظر پزشک معالج، عمل جراحی به عنوان یکی از مداخلات درمانی بیماری کودکان در نظر گرفته شده است. اولین قدم، حفظ خونسرمدی والدین و مدیریت استرس و هیجانات آنها به عنوان الگویی مناسب جهت سازگاری با استرس در کودکان ضروری به نظر می رسد. در کنار هم بودن و حمایت تمامی اعضای خانواده از یکدیگر، اعتماد کامل به تیم درمانی و رضایت آگاهانه برای عمل جراحی، کسب اطلاعات کافی درباره نوع عمل جراحی، زمان و چگونگی آن از پزشک معالج و جراح و توجه به سلامت جسمانی - روانی و احساسات تمامی افراد خانواده در این شرایط خاص می تواند به سازگاری بهتر کودک و خانواده در زمان عمل جراحی و بستری در بیمارستان کمک قابل توجهی نماید. به خاطر داشته باشید که بودن در کنار کودک با حفظ آرامش خود، همدلی با کودک بیمار و عدم تهدید و ترسانیدن وی، بهترین کاری است که در این شرایط برای کودک خود می توانید انجام دهید.

چه وقت و چگونه به فرزندم بگویم که عمل جراحی در پیش دارد؟

واکنش های فردی کودکان به وضعیت های خاص علا و تجربیات قبلی کودک، به دیدگاه های والدین و واکنش های آنها و همچنین تأثیرات فرهنگی بستگی دارد. بعضی از والدین فکر می کنند با مخفی کردن واقعیت کودک احساس بهتری خواهد داشت، در صورتی که در این شرایط فقط ترس کودک بیشتر خواهد

شد. کودک در این شرایط برای خود تصویری می سازد که اغلب نادرست یا اغراق شده است. باید بدانیم که دادن اطلاعات به افراد در خصوص عمل جراحی و بستری در بیمارستان کمک میکند تا کودک بیمار موقعیت های پیش رو را پیش بینی کند و احساس امنیت بیشتری داشته باشد. در این خصوص، چند نکته حائز اهمیت است:

اطلاعات با صداقت و با بیانی ساده و مناسب سن کودک در زمانی که کودک به اندازه کافی استراحت داشته و آرام و بدون استرس است، در اختیار او قرار گیرد. کودک تان را تشویق کنید نگرانی و سؤال خود را بگوید، بنویسد یا آن را نقاشی کند و آن را با خود به بیمارستان ببرید. هرچه کودک کم سن و سال تر باشد فاصله بین آماده سازی و روند اصلی عمل یا آزمایش باید کمتر باشد. عمل جراحی را به عنوان اقدام درمانی مناسب و مفید و موثر برای کودک معرفی کنید و با اجرای روش های تشویقی مناسب و لذت بخش همچون تعیین جایزه جهت انجام بازی بیمارستان و جراحی، خواندن قصه و داستان با هدف دادن اطلاعات مربوط به عمل جراحی به کودک در قبل، حین و پس از عمل جراحی انجام این فرآیند را برای وی تسهیل کنید.

چرا فرزندم نباید قبل از عمل جراحی غذا بخورد؟

این کار به دلیل خطر استفراغ کردن به هنگام بیهوشی صورت می گیرد که در صورت عدم رعایت آن می تواند باعث مشکلات تنفسی در حین عمل جراحی برای فرد گردد. بنابراین خودداری از خوردن و آشامیدن (NPO) اقدامی ضروری و مهم قبل از عمل جراحی می باشد که توجیه و رعایت آن برای شیرخواران، خردسالان و کودکان و همچنین والدین آنها امری دشوار و طاقت فرسا به نظر می رسد. دستورالعمل های پرهیز غذایی قبل از بیهوشی برای غذاها و نوشیدنی های مختلف متفاوت است که این موضوع به سرعت تخلیه شدن آنها از معده و سن افراد بستگی دارد.

مایعات معمولاً سریعتر از غذاهای جامد از معده خارج می شوند. توجه کنید که حتی انواع مختلف مایعات نیز به زمانهای متفاوتی برای پرهیز غذایی نیاز دارند. مدت زمان لازم برای پرهیز از خوردن و آشامیدن برای کودک شما با توجه به نوع عمل جراحی، سن کودک شما توسط پزشک و یا پرستار به شما اطلاع داده خواهد شد. جهت تسهیل این مرحله، اطلاع دادن این فرآیند به کودک قبل از ورود به بیمارستان و عمل جراحی با بیانی ساده و مناسب سن کودک، دادن جایزه و تشویق های کلامی و غیر کلامی، استفاده از روش های حواس پرتی همچون بازی کردن، خواندن کتاب داستان، گوش دادن به موسیقی مورد علاقه کودک و هر فعالیت لذت بخش و سرگرم کننده دیگری که در بیمارستان تا زمان فرارسیدن زمان عمل جراحی با کودکان می توانید انجام دهید، را به شما توصیه می نمایم.

چه کار کنم که از پوشیدن لباس اتاق عمل ترسدم و به تنهایی وارد اتاق عمل شوم؟

مرحله بعدی برای آماده سازی کودکان قبل از عمل جراحی پوشیدن لباس مخصوص اتاق عمل (گان آبی رنگ) و جدا شدن از والدین و رفتن کودک به داخل اتاق عمل به تنهایی و یا بر روی تخت و یا ویلچر است. درآوردن لباس های شخصی به طور کامل و پوشیدن لباس اتاق عمل و جداسدن از والدین برای بسیاری از کودکان حالت ناامنی و ترس و نگرانی را ایجاد می کند. مشاهده لباس اتاق عمل از قبل و دادن توضیحات مناسب و ساده جهت دلیل استفاده از آن، بازی اتاق عمل با عروسک ها و اسباب بازی های کودک، اطمینان بخشی والدین در خصوص همراهی با کودک تا درب اتاق و حضور در پشت درب اتاق عمل و تعیین جایزه از جمله اقداماتی است که به آماده سازی کودک و کاهش استرس عمل جراحی کمک می نماید.

دانشگاه علوم پزشکی تهران
مرکز طبی کودکان
قطب علمی اطفال کشور

راهنمای والدین

آمادگی کودک برای عمل جراحی

تهران ، انتهای بلوار کشاورز ، خیابان دکتر قریب، جنب
بیمارستان امام خمینی(ره)، پلاک ۶۲، مرکز طبی کودکان.
تلفن: ۰۲۱۶۱۴۷۵

وب سایت بیمارستان: <http://chmc.tums.ac.ir>

آموزش به بیمار مرکز طبی

ریکاوری به چه معناست؟

اتاق ریکاوری ، فضای بزرگی است شام ل چندین تخت که بیماران پس از پایان عمل جراحی تا زمان رسیدن به سطح هوشیاری کامل (به غیر از عمل های جراحی قلب) ، در آنجا تحت نظر قرار گرفته می شود .جهت حفظ امنیت و آرامش کودک ،امکان حضور والد یا همراه (ترجیحا پدر و مادر) در کنار کودک وجود دارد . ممکن است که کودک شما پس از عمل جراحی و بهوش آمدن عوارضی چون بیقراری و ناآرامی ، هذیان و احساس درد شدید را نشان دهد . حضور والدین در کنار کودک ، صحبت کردن با کودک با مهربانی و آرامش ، گرفتن دستهای کودک ،نوازش و در صورت امکان در آغوش گرفتن کودک ، ماساژ دادن اندام های کودک ،خواندن شعر ،لالایی و یا داستان و یا پخش موسیقی مورد علاقه با صدای آهسته ، در آغوش گرفتن عروسک و یا اشیاء مورد علاقه کودک همچون بالشت ، ملحفه ، لباس خاص و ... از جمله روش های رفتاری کاهش استرس و درد برای کودکان پس از عمل جراحی می باشد.

انتقال به بخش و یا بازگشت به خانه در عمل های سریایی

پس از انجام عمل جراحی و رسیدن به سطح هوشیاری کامل ، بیماران با دستور پزشک معالج و با توجه به نوع عمل جراحی و بیماری و شرایط جسمانی آنها ترخیص شده و به خانه رفته و یا به بخش های ویژه و یا بستری منتقل می شوند . آموزش های لازم جهت مراقبت های جسمانی پس از عمل جراحی توسط پزشک و پرستار کودک تان با شما داده خواهد شد . ممکن است تا بهبودی کامل و بدست آوردن شرایط بازگشت به منزل ، از یک روز تا چندین هفته در بیمارستان بستری بمانید. اطلاع دادن به کودک در خصوص بستری بودن در بیمارستان تا چندین روز آینده ، داشتن برنامه ریزی مناسب جهت پرکردن اوقات فراغت وی در محیط بیمارستان از طریق بازی ، سرگرمی ، کتاب خواندن ، مشاهده تلویزیون و فیلم ، گوش دادن به موسیقی، نقاشی، درس خواندن وانجام تکالیف درسی جهت کاهش نگرانی ناشی از عدم حضور در مدرسه برای کودکان ، ملاقات خواهر و برادرها و اقوام نزدیک و هرگونه اقدام لذت بخش که شرایط حضور در بیمارستان و بیماری را برای کودک شما آسان و دلپذیر سازد را به شما توصیه می نمایم.

بیهوشی چیست و تا چه زمانی فرزندم بیهوش است؟

لازم است کودک هنگام عمل جراحی یا برخی آزمایش ها به خواب فرو رود . بیهوشی حالتی مثل خواب شبانه است که کودک در حین آن متوجه هیچ گونه محرکی نمی شود و احساس های طبیعی مثل ترس و نگرانی و یا درد در حین بیهوشی تجربه نمی شود. کودک شما به محض ورود به اتاق عمل بر روی تخت اتاق عمل خوابانیده میشود ، معمولاً بیهوشی به دو روش استنشاقی - تنفس ماسک اکسیژن - و تزریقی - آنژیوکت و تزریق عضلانی - انجام می شود . اطلاع دادن به کودک جهت داشتن آمادگی برای بیهوشی و نحوه انجام آن بوسیله تنفس در ماسک بیهوشی و یا تزریق و پس از چند لحظه رفتن به یک خواب عمیق و عدم احساس درد ،بیدار شدن از خواب و بهوش آمدن پس از عمل جراحی در مدت زمان کوتاهی بوسیله بازی کودک با والدین و یا با عروسک های کودک و اطمینان بخشی والدین ، از روش هایی است که قبل از ورود کودک به بیمارستان و انجام عمل جراحی ، پیشنهاد میگردد.

در زمان عمل جراحی ، فرزندم چگونه است ؟

پس از بیهوش شدن ، عمل جراحی بر روی کودک تان انجام می شود. در حین عمل جراحی کودک شما خوابیده است و نسبت به کلیه اقدامات عمل جراحی آگاهی ندارد . مدت زمان عمل جراحی به نوع عمل جراحی کودک تان بستگی دارد . انتظار پایان عمل جراحی یکی از دشوارترین موقعیت ها برای والدین می باشد . تسلط داشتن به احساسات و هیجانات خود ، جلوگیری از تفکرات منفی و ناخوشایند ، استفاده از حمایت های اجتماعی و همراهی اطرافیان تان به کاهش استرس و تنش ناشی از این انتظار کمک قابل توجهی خواهد کرد . پس از پایان عمل جراحی ، کودک شما به بخش ریکاوری منتقل می شود .